

PROPOSTA FORMATIVA DE LA FEDERACIÓ CATALANA D'ONGD ADREÇADA A LES ENTITATS INTEGRANTS O NO DELS CONSELLS MUNICIPALS DE COOPERACIÓ

La Federació Catalana d'ONGD, amb el suport de la Diputació de Barcelona, compta amb un projecte de promoció de la reflexió als municipis sobre les polítiques de cooperació al món local. El projecte té dos resultats concrets. Per una banda, a partir d'enquestes als municipis que tenen consells de cooperació –al voltant de 45- s'ha elaborat una base de dades sobre els continguts de la polítiques de cooperació als municipis catalans. Aquesta base de dades serà d'accés públic i podrà ser compartida amb altres actors de la cooperació.

L'altre aspecte del projecte consisteix en un programa de formació de 14 hores que s'adreça a ONGD pertanyents o no a consells municipals de la província de Barcelona. Aquesta proposta ja ha estat presentada a les entitats integrants dels consells municipals de cooperació de Badalona, Manresa, El Prat de Llobregat, Sabadell, Barcelona, Cornellà de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Terrassa, Castelldefels i Santa Coloma de Gramenet.

Els continguts del programa recullen els temes sobre els que la FCONGD té una trajectòria de reflexió, debat i consens i s'han adaptat a l'especificitat municipal. Per una banda, es recolzen sobre documents elaborats des de la FCONGD i per una altra, tenen en compte les respostes a una enquesta contestada per les regidories de cooperació. Igualment, el programa de formació recull les necessitats i demandes de les entitats que integren els consells de cooperació detectades arran d'una altra enquesta que es va fer arribar als membres dels consells municipals de cooperació amb una sèrie de preguntes sobre la seva participació al consell municipal de cooperació i la seva percepció del desplegament de la política de cooperació al municipi.

La formació consisteix en set sessions. Cada sessió dura aproximadament 2 hores i és gratuïta. Poden participar-hi tant les entitats de cooperació i solidaritat ja siguin membres o no dels consells municipals de cooperació, a l'igual que el personal tècnic i polític dels àmbits de cooperació i solidaritat.

SESSIÓ 1 - LA NOSTRA CONTRIBUCIÓ A LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL EN EL MARC D'UNA ACCIÓ TRANSFORMADORA

Objectius:

- Definir breument quina ha estat la contribució de la cooperació al desenvolupament del Sud en les darreres dècades a nivell d'actors públics i privats
- Definir entre tots i totes els trets d'una cooperació transformadora global i local

Formador: Eduard Ballester, coordinador de la FCONGD

Metodologia: Exposició participativa i qüestionadora amb preguntes obertes que s'han de contestar al final de la sessió. Dinàmiques de participació clàssiques.

Continguts a tractar (1h):

- Els orígens de la cooperació al desenvolupament (Europa, descolonitzacions, ONGD tècniques / Espanya, assistencialisme, dictadura, ONGD religioses)
- Els inicis de la cooperació municipal: els agermanaments i la creació dels consells de cooperació
- Definició dels models de cooperació i les seves repercussions.
- L'EPD com a estratègia de canvi
- Definir criteris i instruments d'una cooperació transformadora.

- Definir accions de cooperació transformadora

Exemples (30'):

- ONGD / actors privats → processos d'empoderament, denúncia, acompanyament
- Cooperació estatal directa / actors públics → lligat a interessos polítics i econòmics
- Cooperació municipal: oportunitat per proximitat i desvinculació interessos econòmics i polítics. Allò que és global també afecta al local. Com podem influir des del món local?
Exemples del municipi

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Valoració dels assistents: en què s'ha contribuït a la transformació del Sud?
- Quin balanç local (com a municipi, cooperació directa) i individual (com a ONGD) es fa de les intervencions?
- Quines limitacions / oportunitats de millora existeixen
- Avaluació del taller (expectatives assolides....)

Materials de suport:

- Document de la FCONGD 'Per una cooperació que contribueixi a la transformació social' (descarregable a la web www.fcongd.org)

SESSIÓ 2 - LA PLANIFICACIÓ, LA COHERÈNCIA I LA PARTICIPACIÓ A LA POLÍTICA PÚBLICA DE COOPERACIÓ AL MUNICIPI

Objectius:

- reflexionar sobre els punts forts i febles de la política de cooperació municipal
- debatre sobre els reptes de futur i les oportunitats de la política de cooperació municipal

Formador: Toni Royo, tècnic d'incidència a la FCONGD

Continguts a tractar (1h):

- els orígens de la política de cooperació a Catalunya
- els elements essencials de la construcció de la política pública de cooperació
- la política pública de cooperació en clau local
- la figura dels consells municipals de cooperació
- la planificació de la política pública de cooperació
- La **coherència** en les pràctiques de cooperació de l'administració: valors compartits amb altres polítiques sectorials / planificació conjunta de la cooperació amb altres polítiques sectorials (transversalitat)

Exemples (30'):

Dades de l'Estudi sobre els consells municipals de cooperació, dades de la política pública de cooperació del municipi, funcionament del consell municipal de cooperació del municipi, etc.

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Reptes de futur amb la situació de crisi i retallades dels recursos
- Avaluació del taller (expectatives assolides....)

Materials de referència

- Documents de la Diputació de Barcelona i el Fons Català sobre assessorament als ajuntaments
- Estudi dels consells municipals de cooperació de la FCONGD (descarregable a la web www.fcongd.org)

SESSIÓ 3 – EL TREBALL EN INCIDÈNCIA POLÍTICA I LES XARXES DE SOLIDARITAT

Objectius:

- Reflexionar sobre les potencialitats de la incidència política i la participació a xarxes de solidaritat des del municipi

Formadora: Imma Guixé, experta en incidència política, coordinadora d'Amnistia Internacional a Catalunya

Continguts a tractar (1h):

- Definició de la Incidència Política. Exemples. Tipus d'activitats d'incidència política. Principals reptes.
- Aspectes claus per la incidència política: legitimitat, rendició de comptes, credibilitat i participació. Valors i poder.
- L'enfocament dels DDHH al desenvolupament (Rights Based Approach). Valor afegit. Implicacions a la pràctica.
- Procés de formulació i seguiment de polítiques públiques i pressupost municipals
- Passos per a la definició d'una estratègia d'incidència política a nivell municipal
- Treball en xarxes de solidaritat des del municipi

Exemples (30'):

- Quines campanyes i accions d'incidència política hi ha a Catalunya en execució? (ODG, AIC, IO) Quin grau d'especialització tenen els actors que les promouen? ¿Estan aquestes actuacions vinculades al temes clau de l'agenda internacional?
- Explicar experiències a nivell municipal (mocions municipals AIC, dia de la SIDA, Palestina al Cor de la xarxa SODEPAU a BCN, etc.)

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Es pot fer incidència política i participar en xarxes des de la cooperació municipal (instruments: mocions municipals, campanyes, mobilitzacions, recollida de signatures, etc.)? Quines limitacions existeixen? Quins actors ho poden treballar? Quin és el seu valor afegit?
- Quines capacitats es requereixen per poder treballar aquest instrument?
- Es poden complementar les capacitats dels actors municipals amb les d'actors especialitzats?
- Quines campanyes o actuacions d'incidència es treballen o traslladen als municipis? Quins exemples de campanyes o actuacions d'incidència a nivell municipal exemplifiquen el potencial dels municipis en aquest instrument?
- En quina mesura el municipi aconsegueix introduir accions amb potencial d'incidència en les visites de les contraparts del Sud?
- Avaluació del taller (expectatives assolides....)

SESSIÓ 4 – EL TREBALL EN EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT AL MUNICIPI

Objectius:

- reflexionar sobre les potencialitats de l'Educació per al Desenvolupament –EPD- al municipi

Formadora: Pepa Martínez, tècnica d'EPD de la FCONGD

Continguts a tractar (1h):

- Educar, per a què? Concepte d'EPD: objectius, estratègies (models) i actors
- Dimensions de l'EPD: sensibilització, formació, investigació i mobilització
- Quin és el potencial de contribució de l'EPD als municipis?

Exemples (30'):

Experiències d'EPD i sensibilització a nivell municipal, per exemple casos detectats durant la Jornada de formació a la Taula Comarcal del Garraf (Dia de la SIDA, Pla Educatiu d'Entorn, butlletins informatius, etc.), agermanament de l'Escola Junfrau, etc.

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Quines són les actuacions en EPD al municipi (Fires, experiències d'entitats, en consorci, etc)? Quins resultats hem obtingut? Quins són els objectius reals que han cercat?
- Cal la participació activa de la població a la que ens dirigim? (escoles, AMPAs, esplais, altres associacions –immigrants, joves, gent gran, dones) Com la podem fer? Quins reptes suposen? Quines dificultats? Quin paper pot jugar el Consell de cooperació en tot això?
- Quines experiències lliguen a actors del Nord i del Sud? Quin és el valor afegit d'incorporar la població immigrada i/o les coparts del Sud en l'EPD municipal? Podríem fer-ho? Com? Què cal per fer-ho? Quin paper del Consell?
- Quina EPD pel municipi? Què podem fer? Què podem aprofitar? Com ho podem fer? Què cal?
- S'ha d'implicar l'administració municipal en l'EPD? Com? Quins exemples tenim?
- Avaluació del taller (expectatives assolides....)

Materials de referència

L'Educació per al Desenvolupament: una estratègia imprescindible (descarregable de la pàgina web www.fcong.org)

SESSIÓ 5 – COM COMUNICAR LA FEINA DE SOLIDARITAT I COOPERACIÓ INTERNACIONAL / COM ARRIBAR A LA CIUTADANIA

Objectius:

- reflexionar sobre la necessària coherència entre les nostres pràctiques de comunicació i les de cooperació (comunicació, captació de fons, transparència, etc.) de les ONGD/col·lectius/administracions

Formadora: Montse Santolino, tècnica de comunicació de la FCONGD

Continguts a tractar (1h):

- Per què ens volem comunicar amb la ciutadania?
 - o Diferents objectius, diferents missatges? Sensibilització-EPD/suport social (a la política/captació de fons)/resultats- rendició de comptes/incidència política.
 - o Canvis al Nord o al Sud?: la importància de la comunicació i l'EPD en l'àmbit local.
- La necessària coherència entre les nostres pràctiques de cooperació i la forma d'explicar-les
 - o Els principis d'eficàcia, transparència, rendició de comptes, canvi social.
 - o El codi de conducta de les ONGD
 - o Com explicar els temes clau: la imatge del Sud i la feina de cooperació internacional.

Exemples (30'):

- Com ens comuniquem? Quines són les fórmules/eines més eficaces? Les eines més habituals: Cartells, Butlletins, blogs, mitjans municipals, memòries, webs, etc.

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Identificació d'obstacles per a una bona comunicació del treball de cooperació i noves propostes: informació versus comunicació / objectius individuals / manca de coordinació / públics diferenciats / manca de recursos / mediatització / estandardització, etc.
- Resultats positius i negatius de la comunicació
- Avaluació del taller (expectatives assolides...)

Materials de referència

Codi Ètic i de Conducta per a les ONGD federades, revista La Magalla, Memòria anual d'activitats de la FCONGD (descarregable de la pàgina web www.fcongdom.org)

SESSIÓ 6 - APLICANT LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL TREBALL DE LES ONGD EN EL MÓN LOCAL

Objectius:

- Identificar algunes eines bàsiques del **anàlisi de gènere**¹ en desenvolupament.
- Adequar i aplicar l'anàlisi de gènere al treball de les ONG en el context local.
- Incorporar eines bàsiques per dur a terme una anàlisi de gènere ens els projectes específics que executen.
- Construir de manera conjunta una metodologia de treball en gènere aplicada al context local.

Formadora: Marta Tudela, experta en gènere i desenvolupament

Continguts a tractar (1h):

- Introducció: Gènere i Desenvolupament- conceptes claus.
- Enfocaments dirigits a les dones en la cooperació al desenvolupament i l'estratègia d'empoderament de les dones.
- Anàlisi de gènere: què és? què pretén? com es realitza? quina és la seva utilitat?
- Eines bàsiques per a la incorporació de la perspectiva de gènere en el cicle del projecte.
- Aplicació pràctica del anàlisi de gènere al treball de les ONGD en el món local.

Exemples (30'):

- Com han integrat el anàlisi de gènere en el seu treball de cooperació les ONGD a Catalunya? Bones pràctiques i lliçons apreses.
- Revisió de projectes locals. Les 10 preguntes claus per incorporar l'anàlisi de gènere en cada fase del cicle del projecte.

Debat, conclusions i avaluació del taller (30'):

- Com incorporar o institucionalitzar la perspectiva de gènere a la nostra entitat o ONGD?
- Quins són els obstacles i facilitadors per la incorporació del anàlisi de gènere en els nostres projectes?

¹ L'anàlisi de gènere és l'eina bàsica de l'enfocament de gènere en el desenvolupament. S'utilitza per conèixer i comprendre les realitats d'homes, dones, nens i nenes les vides dels quals es veuran afectades per les accions de cooperació internacional.

- Del problema a la proposta. Aportacions i construcció conjunta d' una metodologia de treball en gènere en el nostre context local : Justificació, Objectius, Estratègies i Metodologies.
- Avaluació del taller (expectatives assolides....)

Materials de referència:

Estudi-Diagnòstic: la perspectiva de gènere en el treball de les ONGD catalanes (descarregable de la pàgina web www.fcongd.org)

Guía práctica para la integración de la igualdad entre mujeres y hombres en los proyectos de la Cooperación Española. Madrid 2004 (A. Alcalde i I López)

SESSIÓ 7 – EL PAPER DE LES ONGD AMB EL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE I EL CANVI CLIMÀTIC

Objectius:

- reflexionar sobre les connexions entre el desenvolupament sostenible i la cooperació al desenvolupament
- conèixer les respostes al canvi climàtic des dels moviments socials i les ONGD

Formador: Toni Royo, tècnic d'Incidència de la FCONGD.

Continguts (1h):

- El canvi climàtic amenaça el desenvolupament i la reducció de la pobresa
- Respostes dels governs al canvi climàtic
- Respostes de les ONGD al canvi climàtic:
 1. projectes de cooperació / Ajut humanitari i d'emergències
 2. Economia solidària (comerç just, empreses d'inserció social, banca ètica, compra pública ètica)
 3. Incidència política i campanyes de sensibilització
- Deute ecològic
- Decreixement / consum responsable
- Sobirania alimentària

Debat, conclusions i exemples (1h):

- Com s'integra la reflexió del desenvolupament sostenible i el canvi climàtic en el treball de cooperació les ONGD a Catalunya? Bones pràctiques i lliçons apreses.
- Com treballen les ONGD del municipi el tema mediambiental

Material de suport:

Presentació de power point i webgrafia